26/02/2020

Ο Οικουμενικός Πατριάρχης “απαντά” στον Πατριάρχη Ιεροσολύμων για τη συνάντηση στο Αμμάν

Πατριαρχεία / Οικουμενικό Πατριαρχείο

“Αδυνατούμε να κατανοήσωμε ότι η Υμετέρα Μακαριότης παραθεωρεί, ή και αγνοεί, το μέγεθος των αρνητικών απορροιών της εν λόγω πρωτοβουλίας” αναφέρει η Α.Θ.Π ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος σε απαντητικό γράμμα του προς τον Πατριάρχη Ιεροσολύμων, αναφερόμενος στην συνάντηση που πραγματοποιείται στο Αμμάν της Ιορδανίας.

Προσθέτει επίσης ότι εάν ο “αληθής προβληματισμός” του Πατρ. Ιεροσολύμων ήταν γενικώς «περί των προκλήσεων, τας οποίας αντιμετωπίζει η Ορθόδοξος ημών κοινωνία εις τους κρισίμους καιρούς», τότε θα έπρεπε να απευθυνθεί στο Οικουμενικό Πατριαρχείο. Ο Παναγιώτατος αναφέρει επίσης: “Βεβαίως και απασχολεί ημάς πλέον παντός ετέρου το ζήτημα της πανορθοδόξου ενότητος, αλλ᾽ η Εκκλησία δεν είναι αδόμητον και αθεσμοθέτητον σύνολον. Ενότης άνευ

υγιούς βιώσεως του Μυστηρίου της Εκκλησίας καταλήγει εις βαθείαν διαίρεσιν εν τοις πράγμασι”.

Απαντητικό Γράμμα της Α.Θ.Παναγιότητος του Οικουμενικού Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου πρός την Α.Θ.Μακαριότητα τον Πατριάρχην Ιεροσολύμων κ.Θεόφιλον (25 Φεβρουαρίου 2020)

Μακαριώτατε καί Ἁγιώτατε Πατριάρχα Ἱεροσολύμων καί πάσης Παλαιστίνης, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητέ καί περιπόθητε ἀδελφέ καί συλλειτουργέ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύριε Θεόφιλε, τήν Ὑμετέραν γερασμίαν Μακαριότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Δεχθέντες ἔναγχος καί μετά χαρᾶς τήν Ὑμετέραν ἐξ Ἀρχιερέων ἀντιπροσωπείαν εἰς τάς αὐλάς τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ἔσχομεν τήν εὐκαιρίαν τῆς διεξοδικῆς μετ᾽ αὐτῆς συνεργασίας, παρουσίᾳ τῶν μελῶν τῆς περί ἡμᾶς Ἁγίας καί Ἱερᾶς Συνόδου, καθ᾽ ἥν, σύν τοῖς ἄλλοις, ἀνεγνώσθησαν καί ἐπεξηγήθησαν ὑπό τῶν ἐκπροσώπων Ὑμῶν τά ὑπ᾽ ἀριθμ. Πρωτ. 93 καί ἀπό 31ης Ἰανουαρίου ἐ.ἔ. ἀδελφικά πρός ἡμᾶς Γράμματα τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Μακαριότητος.

Διά τῶν μετά χεῖρας Γραμμάτων ἡμῶν, ἐπί πλέον τῶν μετ᾽ ἀδελφικῆς εὐθύτητος κατατεθέντων εἰς τά ὑπ᾽ ἀριθμ. Πρωτ. 900 καί ἀπό 26ης Δεκεμβρίου παρελθόντος ἔτους ὅμοια, σπεύδομεν ἐν ἀφελότητι καρδίας, ἵνα ἐκθέσωμεν Ὑμῖν τά ὡς κάτωθι:

Τυγχάνει ἐμφανής, καίτοι ἀνομολόγητος καί ἐν τοῖς δυσίν Ὑμετέροις Γράμμασι, τόσον ἡ οὐχί αὐτοπροαίρετος διάθεσις Ὑμῶν διά τήν σύγκλησιν μιᾶς, κατά τό δυνατόν, πανορθοδόξου συσκέψεως ἐν Ἀμμάν τῆς Ἰορδανίας, ὅσον καί ὁ σκοπός αὐτῆς, παρ᾽ ὅλην τήν προσπάθειαν ἐμφανίσεώς της μετ᾽ εὐρυτέρου δῆθεν θεματολογίου. Πέραν τοῦ ἀνιστορήτου καί ἱεροκανονικῶς ἁμαρτύρου πλαισίου τῆς, μακράν τῆς εὐχαριστιακῆς, ἀφετηρίας μιᾶς τοιαύτης προσπαθείας, τυγχάνει, ὡς καί προεσημειώσαμεν, ὅλως προβληματική ἡ ἐκκίνησις τηλικαύτης διαδικασίας ἄνευ τῆς στοιχειώδους ἐξετάσεως τοῦ κόστους καί τοῦ ὀφέλους τοῦ ἐγχειρήματος εἰς τό Σῶμα τῆς Μιᾶς, Ἁγίας, Καθολικῆς καί Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας.

Ἀδυνατοῦμεν νά κατανοήσωμεν ὅτι ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης παραθεωρεῖ, ἤ καί ἀγνοεῖ, τό μέγεθος τῶν ἀρνητικῶν ἀπορροιῶν τῆς ἐν λόγῳ πρωτοβουλίας, ἐμμένουσα εἰς τήν ἀρχικήν σκέψιν περί πραγματοποιήσεως «μιᾶς οἰκογενειακῆς συναντήσεως», ἥτις μοναδικόν στόχον ἔχει τήν ἀνατροπήν τῶν καλῶς ἐχόντων ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ καί τήν ἀλλοτρίωσιν τῶν Ἐκκλησιολογικῶν θεμελίων αὐτῆς. Ἐάν ὁ ἀληθής προβληματισμός τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ἦτο γενικῶς

«περί τῶν προκλήσεων, τάς ὁποίας ἀντιμετωπίζει ἡ Ὀρθόδοξος ἡμῶν κοινωνίᾳ εἰς τούς κρισίμους καιρούς», τότε ἔδει Αὕτη, κατ᾽ ἀκολουθίαν τῶν ὁμοφώνως ἀποφασισθέντων ἐν τῇ προσφάτως συνελθούσῃ Ἁγία καί Μεγάλῃ Συνόδῳ, ὅπως ἀπευθύνῃ συγκεκριμένως πρός ἡμᾶς τά ἐπί πλέον καί μή συμπεριληφθέντα κατ᾽ αὐτήν νέα καί ἐπείγοντα θέματα, πρός κοινήν κατ᾽ ἀρχήν ἄτυπον διαβούλευσιν καί ἐπεξεργασίαν αὐτῶν, καί πιστεύομεν ἀκραδάντως ὅτι, ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς, ὡς καί πάντοτε, ἀλληλοπεριχωρήσεως τῶν ἡμετέρων ἱερῶν θεσμῶν, θά ὑπῆρχε κοινή καί λυσιτελής ἔκβασις.

Ὅμως, ἐν τῇ προκειμένῃ ἱστορικῇ συγκυρίᾳ τό ἐπιδιωκόμενον, ἐάν θέλωμεν νά εἴμεθα ἀληθεῖς καθ᾽ ἑαυτούς καί συνεπεῖς πρός τήν ἀπό Θεοῦ δεδομένην Ὑμῖν τε καί ἡμῖν διακονίαν, τυγχάνει ἡ ἐξυπηρέτησις τῆς πείσμονος ἀρνήσεως τοπικῆς τινος Ἐκκλησίας νά συνταυτισθῇ καί νά ἐναρμονισθῇ πρός τά ἀπ᾽ αἰῶνος ἐν τῇ Ὀρθοδοξίᾳ ἀποδεκτά, συνεπικουρουμένη, ἄν μή καί ὠθουμένη, εἰς τοῦτο ὑπό τῆς πολιτείας τῆς Ρωσσικῆς Ὁμοσπονδίας. Ὅσον καί ἐάν φαινώμεθα ἐκ τῆς προχείρου θεωρήσεως τοῦ θέματος αὐστηροί, ἤ μετ᾽ ἐμμονῶν, εἴμεθα ἀπολύτως βέβαιοι ὅτι κατανοεῖτε τί τό ἐπιδιωκόμενον καί ποῖαι αἱ ἀρνητικαί συνέπειαι διά τήν καθόλου Ἐκκλησίαν. Ἐάν ἡ κατ᾽ Ἀνατολάς Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ἐνδώσῃ εἰς τάς πιέσεις, τάς ἀπειλάς, ἀλλά καί τήν πραγματιστικήν θεώρησιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, μακράν τοῦ ἀσφαλοῦς ὑποβάθρου αὐτῆς, ἤτοι τῆς ἱερᾶς καί ἁγίας παραδόσεώς της, τότε ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία θά ἔχῃ ἀπολέσει τήν ἀλήθειαν, καθώς θά ἔχῃ ἐκτραπῆ εἰς περιφερειακήν συνιστῶσαν τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἥτις θά προσαρμόζηται εἰς τάς καιρικάς ἀπαιτήσεις, ἄνευ ἐσχατολογικῆς προοπτικῆς.

Μετ᾽ ἄλγους, ὅθεν, οὐ σμικροῦ διεξερχόμεθα τό ζήτημα τοῦτο, καί τό ἄλγος ἡμῶν μεγενθύνει, ἔτι πλέον, ἡ διαφαινομένη σύμπραξις τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος μετά σκοπῶν καί στόχων βλαπτικῶν, οὐχί μόνον διά τήν ἐν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, ἀλλά καί δι᾽ αὐτήν ταύτην τήν Σιωνίτιδα Ἐκκλησίαν καί συλλήβδην διά τήν καθόλου Ὀρθοδοξίαν. Ἡμεῖς ἐπιταγήν ἡγούμεθα ἀπό Κυρίου τό «κράτει ὅ ἔχεις» (Ἀποκ. 3, 11) καί οὐ δυνάμεθα, ἵνα ἀπομειώσωμεν τάς ἀπό τῶν Ἁγίων Οἰκουμενικῶν Συνόδων ἀνατεθείσας ἡμῖν σταυροσχήμους εὐθύνας.

Κατανοοῦμεν ἐν μέτρῳ τινί τήν δυσκολίαν ὡρισμένων ἐκ τῶν νεωτέρων τοπικῶν Ἐκκλησιῶν, ὅπως ἀποδεχθοῦν τήν πρωτεύθυνον θέσιν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, ἀλλά τό τοιοῦτον οὐ βαρύνει ἡμᾶς, καθώς ἀποτελεῖ ἁγιοπνευματικόν προϊόν τῶν παρελθουσῶν Ἁγίων Συνόδων ἐκπεφρασμένον, καί διά τῆς ἀδιασαλεύτου πράξεως τῆς Ἐκκλησίας ἐπιμεμαρτυρημένον. Ἐνίας, ἐκ τῶν κατά τόπους ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν, ἀπασχολεῖ ἐπ᾽ ἐσχάτων ζωηρῶς ἡ «ἔκκλητος» θυσιαστική εὐθύνη ἡμῶν, ἡ ὁποία ἐκδηλοῦται πληθωρικῶς καί

ποικιλομόρφως ἐν τῷ ὀρθοδόξῳ σώματι. Ἐλάχιστον δεῖγμα καί ἔκφανσις αὐτῆς τῆς πτυχῆς τῶν διακονικῶν εὐθυνῶν τοῦ κατά καιρόν Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τυγχάνουν καί αἱ Αὐτοκέφαλοι Ἐκκλησίαι ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ. Ἐάν τίθηται, λοιπόν, ἐν ἀμφιβόλῳ ἡ ὑπεύθυνος θέσις ἡμῶν, κατανοεῖτε, Μακαριώτατε ἀδελφέ, τάς σχετικάς συνεπείας.

Φρονοῦμεν καί στεντορείως ὁμολογοῦμεν ὅτι κωλυόμεθα ἐκ τῆς θέσεως ἡμῶν νά ἀποδεχθῶμεν ἔκπτωσίν τινα ἐκ τῶν ἱερῶν ἡμῶν εὐθυνῶν, ἀλλά καί τήν κατηγορίαν ἐναντίον τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, ὅτι δῆθεν παραθεωρεῖ τό συνοδικόν πολίτευμα τῆς κατά Ἀνατολάς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, καί μάλιστα ἐκτοξευομένην ὑπό τῶν κατ’ ἐξοχήν καταλυόντων τό τοιοῦτον ἱερόν σύστημα. Ὅμως, οὐδένα ἐξ ἡμῶν διαφεύγει ὅτι ἡ Συνοδικότης ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ δέν τυγχάνει παραπλήσιόν τι τῶν πολιτειακῶν δομῶν, καί πᾶσα μετ’ αὐτῶν ἐξομοίωσις ἤ παρομοίωσις ἤ καί παραλληλισμός πρός αὐτάς ἀποτελεῖ ἐκτροπήν, ἡ ὁποία ὀφείλει νά προβληματίσῃ πάντας ἡμᾶς. Τῷ ὄντι, ἡ ἐν Συνόδῳ ἔκφρασις τῆς Ἐκκλησίας ἀπετέλεσε τό ἀσφαλές θεμέλιον καί διά τήν διαμόρφωσιν τῶν θεσμῶν καί τῶν ἐπί μέρους δομῶν αὐτῆς, ἀλλ’ ἐπ’ οὐδενί λόγῳ ἡ Συνοδικότης ἐπιτρέπεται, ὅπως συγκρίνηται πρός τόν κοινοβουλευτισμόν, πολλῷ δέ μᾶλλον, ἵνα ἐκτρέπηται εἰς ἄκρατον λαϊκισμόν πρός ἀνάδειξιν -φεῦ!- ἐν τῇ καθ’ ἡμᾶς Ἐκκλησίᾳ ἀκραίων φαινομένων, τά ὁποῖα διαχρονικῶς ἀπετέλουν ἀπευκταίας ἐκφράσεις τῆς ἀγίας ἡμῶν πίστεως.

Μή ἐντρεπώμεθα νά ὁμολογήσωμεν ὅτι αἱ ἀριθμητικαί ὑπεροχαί δέν ἀπετέλεσαν ποτέ τήν πεμπτουσίαν τοῦ ὀρθοδόξου ἤθους καί ὅτι τό τοιοῦτον ὑπάρχει ποιοτικόν, καί οὐχί ποσοτικόν μέγεθος. Βεβαίως καί ἀπασχολεῖ ἡμᾶς πλέον παντός ἑτέρου τό ζήτημα τῆς πανορθοδόξου ἑνότητος, ἀλλ’ ἡ Ἐκκλησία δέν εἶναι ἀδόμητον καί ἀθεσμοθέτητον σύνολον. Ἑνότης ἄνευ ὑγιοῦς βιώσεως τοῦ Μυστηρίου τῆς Ἐκκλησίας καταλήγει εἰς βαθεῖαν διαίρεσιν ἐν τοῖς πράγμασι. Χρέος πάντων ἡμῶν καί μάλιστα τῶν ἐλέῳ Θεοῦ Πατριαρχῶν τῆς ἱερᾶς τετρακτύος τῶν Πρεσβυγενῶν Ἐκκλησιῶν, ὧν ἡ παρακαταθήκη ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησία τυγχάνει ἔντονός τε καί ἔγκοπος, ἀσφαλῶς καί ὑπάρχει ἡ ἔγκαιρος καί ἀποτελεσματική ἀντιμετώπισις τῶν ἀπασχολούντων τήν διορθόδοξον κοινωνίαν θεμάτων, ἀλλά τά μείζονα τοιαῦτα τά καί ὑπερβαίνοντα τήν ἐμβέλειαν τῶν κατά τόπους Ἐκκλησιῶν καί χρήζοντα, ὡς ἐκ τούτου, καιρίας ἀντιμετωπίσεως δέν δύνανται νά ἐπιλύωνται ἄνευ τῆς οὐσιαστικῆς βουλήσεως καί συμμετοχῆς ἡμῶν.

Δέν δυνάμεθα νά συμμερισθῶμεν τήν καινοφανῆ ἀποδοχήν ἐκ μέρους Ὑμῶν εὐθυνῶν, ἅς οὐδέποτε ἡ Ἐκκλησία ἀνέθεσε τῷ Ὑμετέρῳ Πατριαρχικῷ Θρόνῳ, ὡς ἐκείνην τῆς «Μητρός Ἐκκλησίας» καί τῆς, ὡς ἐν τῷ πρώτῳ πρός ἡμᾶς Γράμματι λέγετε, «γεφύρα[ς] διά τάς ἀδελφάς ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας, ὅπως βαδίσουν καί

σταθοῦν ἀπό κοινοῦ εἰς τούς πειρασμικούς τούτους καιρούς». Πᾶσα παρέκκλισις ἐκ τῶν παραδεδομένων καί ἀναλογουσῶν ἑκάστῳ τῶν Πρεσβυγενῶν Πατριαρχῶν εὐθυνῶν γεννᾶ μόνον κινδύνους διά τήν Ἐκκλησίαν.

Ἐπισημειωθήτω δ᾽ ἐνταῦθα μετ᾽ ἐμφάσεως ὅτι ἡ πολυπόθητος ἐκκλησιαστική ἑνότης καί ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι κοινωνία τῶν ἑκασταχοῦ Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἀπαιτεῖ θυσίας καί μετά διακρίσεως ἐνάσκησιν τῆς οἰκονομίας χάριν τῆς τῶν πολλῶν σωτηρίας. Οὐδέποτε ἡ Ἐκκλησία ἐθεράπευσε πληγάς καί προβλήματα ἐν τῷ ἁγίῳ Σώματι αὐτῆς μετ᾽ αὐστηρότητος καί αἰσθήματος ὑπεροχῆς ἔναντι τῶν πεπλανημένων τέκνων αὐτῆς, ἀλλ᾽ ἀντιθέτως ἐν βαθείᾳ συναισθήσει τῆς ἀποστολῆς της, ἥτις ταυτίζεται ἐν παντί μεθ᾽ ὅλης τῆς Δεσποτικῆς Θείας Οἰκονομίας ἕως Σταυροῦ καί Ταφῆς ἐπί τῇ βεβαιότητι τῆς Ἀναστάσεως.

Ἰδιαιτέρως δέ, ἀπευθυνόμενοι πρός Ὑμᾶς, Μακαριώτατε ἅγιε ἀδελφέ, ἐπί τῇ μή εὐφροσύνῳ ἀφορμῇ ταύτῃ, ἀναγκαζόμεθα, ἵνα ὑπενθυμίσωμεν Ὑμῖν, οὐχί ἐν ματαίᾳ ἐγκαυχήσει, ἀλλά μετά ταπεινώσεως καί πραείας διαθέσεως, τάς ὅσας θυσίας καί τάς ἐγκόπους ἐξαντλητικάς προσπαθείας τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας διά τήν περιφύλαξιν καί διατήρησιν καί ἐπαύξησιν καί ἀνάδειξιν τοῦ καθ᾽ Ὑμᾶς ἱεροῦ θεσμοῦ ἐπί αἰῶνας πολλούς καί τήν ἀδιατάρακτον συνύπαρξιν, ἕως συνταυτίσεως, τῶν ἀοιδίμων Προκατόχων Ὑμῶν τε, ὧν κορωνίδες ὑπῆρξαν Θεοφάνης, Δοσίθεος καί Χρύσανθος, καί ἡμῶν.

Οὐδείς ἐκ τῶν μακαρίων Πατριαρχῶν Ἱεροσολύμων ᾐσθάνετο ὅτι ἀπομειοῦται, ὅταν ἐξεζήτει ἀπό τούς κατά καιρούς Οἰκουμενικούς Πατριάρχας τήν ἐπιβεβαίωσιν τῶν προνομίων καί τῶν κεκτημένων δικαιωμάτων ἐπί τῶν Παναγίων Προσκυνημάτων καί τῶν ἀνά τήν Οἰκουμένην ἱερῶν Ἱεροσολυμιτικῶν σεβασμάτων. Καί, τἀνάπαλιν, οἱ Οἰκουμενικοί Πατριάρχαι ἡγοῦντο χρέος, εὐθύνην καί τιμήν τήν περικράτησιν τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν, καί οὐχί ἔκφρασιν ὑπεροχῆς καί καθυποτάξεώς των. Ἡ πρό ἡμῶν Ἱστορία γέμει τοιούτων ἁγίων πράξεων. Εἴμεθα, ὅμως, ἀπολύτως βέβαιοι ὅτι καί σήμερον τά δάκρυα, αἱ ἀγωνίαι, οἱ στεναγμοί καί αἱ ἀδιάλειπτοι προσευχαί αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ Ἀρνίου θέλουσιν ὁδηγήσει τά βήματα ἀμφοτέρων τῶν Ἱερῶν καί τιμαλφῶν ἡμῶν Πατριαρχικῶν Θεσμῶν εἰς ὁδούς σωτηρίους.

Ταῦτα τά ἀκροθιγῶς ἐπισημανθέντα ἀποτελοῦσι μόνον νύξεις πρός προβληματισμόν τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Μακαριότητος καί εἴμεθα ἀκλινῶς βέβαιοι ὅτι Αὕτη θέλει ἀρθῇ εἰς τό ὕψος τῶν περιστάσεων πρός ἀποφυγήν πάσης δυσαρέστου καί ἀρνητικῆς συνεπείας, ἐπί ζημίᾳ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καί χαρᾷ τῶν νοερῶν καί αἰσθητῶν ἐχθρῶν αὐτῆς.

Ἐπί δέ τούτοις, πρόθυμοι διά πᾶσαν μεθ᾽ Ὑμῶν περαιτέρω συνεργασίαν καί

ἀποσαφήνισιν πλευρῶν τοῦ προκύψαντος ἐκ τῆς Ὑμετέρας πρωτοβουλίας θέματος ἀποδίδομεν Αὐτῇ τόν ἐγκάρδιον ἐν Χριστῷ ἀδελφικόν ἀσπασμόν καί διατελοῦμεν μετά τῆς ἐν Αὐτῷ ἀγάπης καί ἐξιδιασμένης τιμῆς.

,βκ’ Φεβρουαρίου κε’
Τῆς Ὑμετέρας γερασμίας Μακαριότητος
ἀγαπητός ἐν Χριστῷ ἀδελφός